Hesperornithes

Hesperornithes – monotypowa podgromada ptaków obejmująca rząd **Hesperornithiformes**. Jest to wymarły klad wysoko wyspecjalizowanych ptaków uzębionych, żyjących w późnej kredzie. Do Hesperornithes należały stosunkowo duże wodne ptaki żyjące na półkuli północnej. Prawdopodobnie zdecydowana większość ptaków należących do tego kladu była nielotna. Hesperornithes wyginęły podczas wielkiego wymierania kredowego wraz z Enantiornithes, nieptasimi dinozaurami, konkurującymi z nimi morskimi jaszczurkami z rodziny mozazaurów oraz wieloma innymi formami życia.

Hesperornithes
Okres istnienia: 89–66 mln lat temu
PreЄЄ OS D C P T J K PgNQ
Hesperornis
Systematyka
Domena: eukarionty
Królestwo: zwierzęta
Typ: strunowce
Podtyp: kręgowce
Gromada: ptaki
Podgromada: **Hesperornithes** Fürbringer, 1888
Rząd: **Hesperornithiformes** Sharpe, 1889

Spis treści

Morfologia

Klasyfikacja i filogeneza
Klasyfikacja

Przypisy

Morfologia

Największe formy, takie jak *Hesperornis*, dorastały do około 180 cm długości[1]. Najmniejsze gatunki być może były zdolne do lotu, jednak skrzydła większych ptaków, takich jak *Baptornis* czy *Hesperornis*, były już jedynie szczątkowe. Hesperornithes prawdopodobnie na lądzie poruszały się niezgrabnie i z tego powodu – poza okresem składania jaj – niechętnie opuszczały wodę. Palce stóp hesperornisa miały przypuszczalnie płatkowate rozszerzenia, podobnie jak u współczesnych perkozów, podczas gdy palce baptornisa były spięte błoną pławną, jak u nurów. Stosunkowo niewielka gęstość zmniejszała ich wyporność, co ułatwiało nurkowanie. Struktura kości *Hesperornis regalis* wykazywała podobieństwa do struktury kości współczesnych pingwinów oraz kredowych antarktycznych nurów[2].

Hesperornis regalis

Klasyfikacja i filogeneza

W 1888 roku Max Fürbringer ustanowił takson Hesperornithes dla *Hesperornis regalis* oraz gatunków najbliżej z nim spokrewnionych. Clarke w 2004 nadała Hesperornithes definicję typu *branch-based*, wedle której jest to najszerszy klad obejmujący *Hesperornis regalis* i wszystkie Avialae bliżej spokrewnione z nim niż z Aves[3]. W 2005 roku Sereno zmodyfikował tę definicję i zamiast Aves użył *Passer domesticus*[4].

Najstarszym znanym przedstawicielem Hesperornithes jest jeden z gatunków *Hesperornis*, którego skamieniałości odkryto w osadach wczesnokoniackich, datowanych na około 89 mln lat, a najmłodsze pochodzą z późnego mastrychtu, sprzed około 66 mln lat[4].

Rekonstrukcja szkieletu *Hesperornis regalis* wykonana przez Othniela Charles Marsha

Klasyfikacja

Za: Marsh, 1880; Feduccia, 1996; Tokaryk, Cumbaa & Storer, 1997 oraz Galton & Martin, 2002[5], a także Clarke, 2004[3] oraz Sereno, 2005[4]

- **Hesperornithes**
  - Formy bazalne oraz o niepewnym pokrewieństwie
    - *Asiahesperornis*
    - *Enaliornis*
    - *Judinornis*
    - *Pasquiaornis*
    - *Potamornis*
  - **Hesperornithiformes**
    - Baptornithidae
      - *Baptornis*
    - Hesperornithidae
      - *Hesperornis*
      - *Parahesperornis*
      - *Canadaga*
      - *Coniornis*

Przypisy

1. Mike Everhart: *Hesperornis regalis* Marsh 1872. Toothed marine birds of the Late Cretaceous seas (http://www.oceansofkansas.com/Hesperornis.html) (ang.). Oceans of Kansas Paleontology. [dostęp 12 kwietnia 2009].
2. A. Chinsamy, Larry D. Martin, P. Dobson. *Bone microstructure of the diving* Hesperornis *and the volant* Ichthyornis *from the Niobrara Chalk of western Kansas*. „Cretaceous Research”. 19 (2), s. 225–235, 1998. DOI: 10.1006/cres.1997.0102 (https://doi.org/10.1006/cres.1997.0102) (ang.).
3. J. A. Clarke. *Morphology, Phylogenetic Taxonomy, and Systematics of* Ichthyornis *and* Apatornis *(Avialae: Ornithurae)* (http://www.bioone.org/doi/abs/10.1206/0003-0090(2004)286%3C0001:MPTASO%3E2.0.CO%3B2). „Bulletin of the American Museum of Natural History”. 286, s. 1–179, 2004 (ang.).
4. Sereno, P. C.: Hesperornithes (http://web.archive.org/web/20160331193811/http://www.taxonsearch.org/dev/taxon_edit.php?tax_id=160&Action=View) (ang.). Taxon Search. [zarchiwizowane z tego adresu (http://www.taxonsearch.org/dev/taxon_edit.php?Action=View&tax_id=160) (2016-03-31)].
5. Mikko Haaramo: †Hesperornithiformes (http://www.helsinki.fi/~mhaaramo/metazoa/deuterostoma/chordata/archosauria/urvogels/hesperornithiformes.html) (ang.). Mikko's Phylogeny Archive.

[dostęp 12 kwietnia 2009].

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Hesperornithes&oldid=60009679”

Tę stronę ostatnio edytowano 5 cze 2020, 22:00. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).